

nesforstanderskabs Forslag, om de ogsaa ere forskjellige fra hverandre. Der er saaledes slet ingen Anledning til Ulemper i denne Henseende; ethvert Forstanderskab vil vide efter samtlige Localiteter at forfatte sit Regulativ saaledes, at det er hensigtsmæssigt og brugeligt for Communen. Naar den ærede Rigsdagsmand savnede Bestemmelser med Hensyn til Huusmændene, saa skal jeg gjøre opmærksom paa, at Huusmændene skulle ogsaa, i Lighed med de andre Beboere, ifølge Forordningen 27de Mai 1848 udføre Arbejder, som de af deres Hartkorn; de gaae altsaa efter Hartkornet ind under de samme Bestemmelser som Gaardmændene, og som ere omhandlede i den første Passus af § 1. I anden Passus handles om, hvad Huusmændene for deres Personer skulle yde, og da er det Tilfældet, at, naar Communen ikke har sat 3 Arbejdsdage aarlig ifødetfor Sneekastningen, saa ere de efter Forordningen af 1848 § 1 forpligtede til at tage Deel i alt Sneekastningsarbejde. Jeg troer derfor, at det er fuldkommen rigtigt, saaledes som det her er bestemt. — Jeg mener, at, naar man gennemgaaer denne Lovs Bestemmelser, som de nu foreligge, at den da vil findes at være overmaade god og brugelig, som den er, og naar man tager Hensyn til, at den har været udsat for at blive ombyttet med en Banstrækning eller Bantrivning, og senere stræbt efter Livet — og da det ikke er lykkedes, skjøndt der har været draget saa stærkt derefter, og da den heldigt har overstaaet disse overhængende Farer, saa troer jeg, at vi nu skulle lade den komme i Havn og ikke atter udsætte den for Storm og Uveir fra andre Sider. Jeg skal derfor tilraade dem, der ønske en saadan Lov, og ikke have for store Indvendinger imod det foreliggende Forslag, at de lade den komme i Havn og tage den, som den er, da den under følgende Storme og Uveir maaskee ikke saa heldigt vil kunne reddes, som den er blevet det denne Gang. Jeg tillader mig derfor at tilraade at tage Loven saaledes, som den foreligger. Indlade sig paa Forandringer vil, alene paa Grund af Tidens Korthed, gjøre det mindre sandsynligt at kunne faae den

ud, selv om man var tilbøielig til at gaae ind paa saadanne Forandringer paa andre Steder.

H. M. Petersen: Det var en Udtalelse af den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 1ste Valgfreds om det Ubillige i at lægge Hartkornet til Grund ved Fordelingen af denne Byrde, som gjør, at jeg skal tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at dersom der f. Ex. i et Sogn er en Herregaard, der maaskee har $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{2}$ af Sognets hele Hartkorn og at man paa denne Gaard i den travleste Tid, navnlig i Høsten eller ved Høstet, lader Arbejdet udføre ved Sognets Huusmænd, men om Vinteren at man paa Grund af, at man tærsker Kornet paa Maskine holder maaskee kun 5 à 6 faste Karle, om det ærede Medlem da vil finde det billigt, at en saadan Gaard — Halvdelen maaskee af et Sogns Hartkorn — ifkun skulde bidrage med 5 à 6 Mand, medens det øvrige Hartkorn mulig skulde præstere 100 Mand. Den ærede Rigsdagsmand vil sige: Ja! hvor skulde de faae Folk fra? thi da Communen kan tage Huusmændene for Betaling, saa kan de større Lodseiere ikke faae dem; men siger jeg, saa kunne de indbetale, hvad det koster, i Communens Kasse og derved opfylde de ved Penge, hvad de ikke kunne præstere in natura. Jeg skal være enig med min ærede Ven fra Mideldsfart, som har fremhævet, at det ikke var rigtigt at tage Folkeholdet i Betragtning, men det er her taget med i Betragtning; jeg kan af de Hensyn, som jeg her har anført, ikke billige det, men skal dog ikke derfor tilraade at stemme imod Loven. Naar det blev fremhævet, at det skulde være urigtigt at lægge Arbejdet paa Hartkornet, da kan jeg ikke lade det staae uimodsiget. Det er bekendt nok, at det større Hartkorn aldrig kommer til forholdsviis at svare saa meget til den ene eller den anden Side som det mindre Hartkorn; det kan ikke lade sig gjøre — Staten taber ved de store Landeieendomsbesiddere, Communen taber og vi tabe Alle ved dem; men at sige paa en saa radical Maade, som her er antydnet, at de skulle være frie eller dog i høi Grad begunstigede, netop fordi de have saameget Hartkorn, det kan ikke gaae an.